

FIȘA DISCIPLINEI

Stabilizarea proceselor de degradare a bunurilor culturale

Stabilizing the processes of degradation of cultural assets

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă Sacră - Conservarea, restaurarea și crearea bunurilor culturale
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Stabilizarea proceselor de degradare a bunurilor culturale (C+S)				Codul disciplinei	OMR4010
2.2. Titularul activităților de curs					Pr. conf. dr. restaurator Marin Cotețiu		
2.3. Titularul activităților de seminar					Pr. conf. dr. restaurator Marin Cotețiu		
2.4. Anul de studiu	1	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DA

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					18
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					44
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					27
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					3
3.5.6. Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					94
3.8. Total ore pe semestru					150
3.9. Numărul de credite					6

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu aparatură, instrumentar și materiale pentru restaurare, ecran pentru proiecție vizuală, tablă, mese de lucru.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală dotată cu aparatură, instrumentar și materiale pentru restaurare, ecran pentru proiecție vizuală, tablă, mese de lucru.

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	<i>Gestionează drepturi de proprietate intelectuală</i> - Se ocupă de drepturile juridice private care protejează produsele ce fac obiectul drepturilor de proprietate intelectuală împotriva încălcării <i>Dezvoltă software cu sursă deschisă</i> - Exploatează și creează software cu sursă deschisă - Este familiarizat(a) cu principalele modele de software cu sursă deschisă, cu sistemele de acordare a licențelor și cu practicile de codificare adoptate în mod obișnuit în producția de software cu sursă deschisă <i>Evaluează activități de cercetare</i> - Evaluează progresele, impactul și rezultatele colegilor cercetători. Desfășoară activități de cercetare la nivel interdisciplinar - Desfășoară activități de cercetare dincolo de limitele disciplinare și funcționale <i>Promovează implicarea publicului în cercetare</i> - Dialoghează cu publicul în ceea ce privește conceperea, desfășurarea și difuzarea cercetării <i>Asigură managementul de proiect</i> - Gestionează și planifică diversele resurse, cum ar fi resursele umane, bugetul, termenul, rezultatele și calitatea necesare pentru un anumit proiect, și monitorizează progresele înregistrate în cadrul proiectului pentru a realiza un obiectiv specific într-o anumită perioadă de timp și cu un buget prestabilit <i>Gestionează date interoperabile și reutilizabile accesibile și ușor de găsit</i> - Produce, descrie, stochează, conservă și (re)utilizează date științifice bazate pe principiile FAIR (facil de găsit, accesibile, interoperabile și reutilizabile), asigurându-se că datele sunt cât mai deschise posibil și cât de închise este necesar <i>Practică ascultarea activă</i> - Acordă atenție spuselor altor persoane - Înțelege cu răbdare aspectele punctate, adresând întrebări, după caz, și fără să întrerupă în momente nepotrivite - Ascultă cu atenție nevoile clienților, ale pasagerilor, ale utilizatorilor de servicii sau ale altor persoane și oferă soluții în consecință <i>Stabilește relații de colaborare</i> - Stabilește o legătură între organizațiile sau persoanele fizice care pot beneficia de comunicarea reciprocă - Facilitează o relație de colaborare pozitivă, durabilă, între cele două părți
Competențe transversale	<i>Respectă diversitatea valorilor și a normelor culturale</i> - Studentul va fi capabil să ia în considerare identitatea culturală națională - Studentul va fi capabil să susțină diversitatea culturală - Studentul va fi capabil să demonstreze cunoașterea dimensiunii multiculturale a societății europene - Studentul va fi capabil să arate sensibilitate față de diferite viziuni asupra lumii - Studentul va fi capabil să țină cont de diversitatea valorilor și normelor culturale

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Dobândirea de către masteranzi a cunoștințelor necesare identificării principalelor cauze de degradare a bunurilor culturale și luării deciziilor corecte în privința modalităților de stabilizare a proceselor de degradare.
7.2 Obiectivele specifice	- Dezvoltarea abilităților practice necesare efectuării intervențiilor de conservare curativă. - Dezvoltarea abilităților argumentative.

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în curs. Elemente de tehnici de pictură	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
2. Icoane pe lemn	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
3. Iconostase din lemn	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
4. Picturi parietale în biserici de lemn	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
5. Picturi murale <i>a fresco</i>	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
6. Picturi murale <i>a secco</i>	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
7. Picturi murale în ulei	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
8. Picturi și decorații parietale realizate pe tencuieli aplicate pe structuri de șipci de lemn, împletituri de nuiile sau trestie	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
9. Cruci din lemn și troițe pictate	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
10. Mobilier din lemn pictat	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
11. Picturi pe pânză	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
12. Icoane pe sticlă	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
13. Vitralii	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice
14. Ceramică pictată	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	2 ore fizice

Bibliografie:

ANASTASIU, Anastase, coordonator științific, *Restaurarea. Știință și artă*, Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, București, 1976.

BOLDURA, Oliviu, *Pictura murală din nordul Moldovei. Modificări estetice și restaurare*, Ed. ACS, București, 2013.

BARBU, Dorin, coordonator, *Magia restaurării. 40 de ani de restaurare științifică*, Ed. Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2015.

BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, București, 1996.

COTEȚIU, Marin, *Ipostaze ale restaurării icoanei „Arhanghelul Mihail”, atribuită preotului zugrav Luca din Iclod*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2019.

COTEȚIU, Marin, *Restaurarea iconostasului și a icoanelor bisericii de lemn „Buna Vestire” a Mănăstirii Cormaia*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.

COTEȚIU, Marin, *Specificul intervențiilor de conservare-restaurare a imaginilor artistice din spațiul ortodox*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.

CURINSCHI, Gheorghe, *Restaurarea monumentelor*, Ed. Tehnică, București, 1968.

ISTUDOR, Ioan, *Noțiuni de chimia picturii*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, București, 2011.

LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.

MARIAN, Carmen, *Repere ale restaurării textilelor arheologice din mătase naturală*, ETP Tehnopress, Iași, 2001.

MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor*, ETP Tehnopress, Iași, 2001.

MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.

MORA, Paolo și Laura, PHILIPPOT, Paul, *Conservarea picturilor murale*, Ed. Meridiane, București, 1986.

OLTEANU, Iulian, *Piatra în patrimoniul românesc. Degradări specifice și tratamente adecvate*, Ed. ACS, București, 2015.

OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2010.

SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale anorganice*, vol. I, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.

SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice*, vol. II, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.

SANDU, Ion, SANDU, Irina Crina Anca, SAANEN, Antonia van, *Expertiza științifică a operelor de artă*, vol. 1 *Autentificarea, stabilirea paternității și evaluarea patrimonială*, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 1998.

SANDU, Ion, SANDU, Irina Crina Anca, *Chimia conservării și restaurării cărților vechi*, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 1998.

THOMSON, Daniel V. jr. – *Practica picturii în tempera*, Ed. Sofia, București, 2004.

****Bazele muzeologiei și conservării preventive a patrimoniului național cultural religios*, Ed. Tinitas, Iași, 2005

****Caietele restaurării*, Ed. ACS, București, 2012-2024.

****Frescele de la Catedrala Argeșului. O nouă concepție de rstaurare*, Muzeul Național de Artă al României, Secția de artă medievală românească, București, 1998.

****The restoration of the Probota Monastery. 1996-2001*, UNESCO, printed in Finland by LIBRIS Oy, 2001.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Introducere în curs. Elemente de tehnici de pictură	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
2. Icoane pe lemn	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
3. Iconostase din lemn	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
4. Picturi parietale în biserici de lemn	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
5. Picturi murale <i>a fresco</i>	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
6. Picturi murale <i>a secco</i>	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
7. Picturi murale în ulei	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
8. Picturi și decorații parietale realizate pe tencuieli aplicate pe structuri de șipci de lemn, împletituri de nuiele sau trestie	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
9. Cruci din lemn și troițe pictate	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
10. Mobilier din lemn pictat	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
11. Picturi pe pânză	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
12. Icoane pe sticlă	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
13. Vitralii	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice
14. Ceramică pictată	dezbatere, analiză de caz și/sau lucrare de seminar	2 ore fizice

Bibliografie:

ANASTASIU, Anastase, coordonator științific, *Restaurarea. Știință și artă*, Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, București, 1976.

BOLDURA, Oliviu, *Pictura murală din nordul Moldovei. Modificări estetice și restaurare*, Ed. ACS, București, 2013.

BARBU, Dorin, coordonator, *Magia restaurării. 40 de ani de restaurare științifică*, Ed. Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2015.

BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, București, 1996.

COTEȚIU, Marin, *Ipostaze ale restaurării icoanei „Arhanghelul Mihail”, atribuită preotului zugrav Luca din Iclod*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2019.

COTEȚIU, Marin, *Restaurarea iconostasului și a icoanelor bisericii de lemn „Buna Vestire” a Mănăstirii Cormaia*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.

COTEȚIU, Marin, *Specificul intervențiilor de conservare-restaurare a imaginilor artistice din spațiul ortodox*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.

CURINSCHI, Gheorghe, *Restaurarea monumentelor*, Ed. Tehnică, București, 1968.

ISTUDOR, Ioan, *Noțiuni de chimia picturii*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, București, 2011.

LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.

MARIAN, Carmen, *Repere ale restaurării textilelor arheologice din mătase naturală*, ETP Tehnopress, Iași, 2001.

MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor*, ETP Tehnopress, Iași, 2001.

MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.
MORA, Paolo și Laura, PHILIPPOT, Paul, *Conservarea picturilor murale*, Ed. Meridiane, București, 1986.
OLTEANU, Iulian, *Piatra în patrimoniul românesc. Degradări specifice și tratamente adecvate*, Ed. ACS, București, 2015.
OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2010.
SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale anorganice*, vol. I, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.
SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice*, vol. II, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.
SANDU, Ion, SANDU, Irina Crina Anca, SAANEN, Antonia van, *Expertiza științifică a operelor de artă*, vol. 1 *Autentificarea, stabilirea paternității și evaluarea patrimonială*, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 1998.
SANDU, Ion, SANDU, Irina Crina Anca, *Chimia conservării și restaurării cărților vechi*, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 1998.
THOMSON, Daniel V. jr. – *Practica picturii în tempera*, Ed. Sofia, București, 2004.
****Bazele muzeologiei și conservării preventive a patrimoniului național cultural religios*, Ed. Tinitas, Iași, 2005
****Caietele restaurării*, Ed. ACS, București, 2012-2024.
****Frescele de la Catedrala Argeșului. O nouă concepție de restaurare*, Muzeul Național de Artă al României, Secția de artă medievală românească, București, 1998.
****The restoration of the Probota Monastery. 1996-2001*, UNESCO, printed in Finland by LIBRIS Oy, 2001.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- În studiile de caz și în lucrările realizate se fac raportări la principiile restaurării științifice și la metodologia uzuală.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Corectitudinea exprimării enunțurilor</i>	<i>Examen oral</i>	60%
	<i>Gradul de implicare personală în activitățile de curs</i>	<i>Verificare pe parcurs a prezenței la activitățile de curs semestriale</i>	10%
	<i>Calitatea lucrărilor practice realizate</i>	<i>Examinarea lucrărilor practice semestriale</i>	10%
	<i>Calitatea lucrărilor de documentație realizate</i>	<i>Examinarea lucrărilor de documentație semestriale</i>	10%
10.5 Seminar/laborator	<i>Gradul de implicare personală în activitățile de seminar</i>	<i>Verificare pe parcurs a prezenței la activitățile de seminar semestriale</i>	10%
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea principalelor tipuri de degradări ale bunurilor culturale și a elementelor de bază ale operațiilor de conservare cuprinse în conținutul tematic semestrial al disciplinei.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".

Data completării:
02.04.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament

